

Το Φανάρι, η έδρα του Οικουμενικού Πατριαρχείου και στο προαύλιό του ο πατριαρχικός ναός του Αγίου Γεωργίου. Μέσα στο ναό, μεταξύ των άλλων ιερών κειμηλίων, βρίσκεται θησαυρισμένο και το σκήνωμα της Αγίας Ευφημίας

ΟΔΟΠΟΡΙΚΟ ΨΥΧΗΣ στην Κωνσταντινούπολη

● **Δημητρίου Χ. Πετρίδη**
Εκπαιδευτικού

Ενδόμυχη επιθυμία των μελών των Χριστιανικών Συνδέσμων της Ιεράς Μητρόπολης Κύκκου και Τηλλυρίας ήταν η πραγματοποίηση μιας

εκδρομής-προσκύνημα στην Κωνσταντινούπολη-στην Αγία Σοφία-το Οικουμενικό Πατριαρχείο και άλλα ιστορικά μνημεία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας. Η επιθυμία αυτή μεταφέρθηκε στον Πανιερώτατο Μητροπολίτη μας κ. Νικηφόρο, ο οποίος πρόθυμα έδωσε τη συγκατάθεσή του και

τις ευλογίες του, όπως και τη γενναία οικονομική συνδρομή του.

Σε συνεδρία της Συντονιστικής Επιτροπής των Χριστιανικών Συνδέσμων που πραγματοποιήθηκε στις 2 Ιουνίου 2010 στην Ιερά Μονή Κύκκου υπό την προεδρία του Δρα Νίκου Νικολαΐδη, Διευθυντή Εκκλησιαστικής Διακονίας της Μητροπόλης μας, μελετήθηκαν πρακτικά θέματα για την εκδρομή.

Η εκδρομή πραγματοποιήθηκε μεταξύ της 26ης και 31ης Αυγούστου 2010 και σε αυτήν έλαβαν μέρος 162 άτομα, μέλη των Χριστιανικών Συνδέσμων της Μητροπόλης με τους συζύγους ή άλλα μέλη της οικογένειάς τους, καθώς και μέλη του προσωπικού της Μητροπόλης και της Ιεράς Μονής Κύκκου. Αρχηγός της εκδρομής ήταν ο Δρ Νίκος Νικολαΐδης, βοηθούμενος από την υπεύθυ-

νη του Λογιστηρίου της Μητροπόλης κ. Μαίρη Κωνσταντίνου και τα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής των Συνδέσμων.

Φύγαμε από το αεροδρόμιο Λάρνακας στις 26 Αυγούστου στις 7.00 το πρωί με ειδική πτήση και στις 8.40 φθάσαμε στην Αλεξανδρούπολη. Επιβιβαστήκαμε αμέσως στα λεωφορεία με προορισμό την Κωνσταντινούπολη. Η διαδρομή μας ήταν εξαιρετική, μα και πολύ συγκινητική. Τα εδάφη μέσα από τα οποία περνούσαμε ήταν κάποτε μέρος της Βυζαντινής αυτοκρατορίας. Μετά τον Α' Παγκόσμιο πόλεμο παραχωρήθηκαν από τους συμμάχους στην Ελλάδα. Δυστυχώς όμως, μετά τη Μικρασιατική καταστροφή, τα εδάφη αυτά κρατήθηκαν από την Τουρκία. Γύρω στις 4.00 το απόγευμα φθάσαμε στην Κωνσταντινούπολη. Πρώτη την επόμενη 27 Αυγούστου, αναχωρήσαμε για τα Πριγκιπόνησα.

Άποψη της Χάλκης, η οποία είναι η τρίτη στη σειρά μετά την νήσο Πρώτη και την Αντιγόνη

Αναμνηστική φωτογραφία μιας ομάδας των εκδρομέων μας στα προπύλαια της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης

Κάτω στην παραλία της Χάλκης οι εκδρομείς μας περιδιαβαίνουν τα γραφικά δρομάκια του νησιού, αναμένοντας τις άμαξες να τους μεταφέρουν στην κορυφή, όπου βρίσκεται η Σχολή

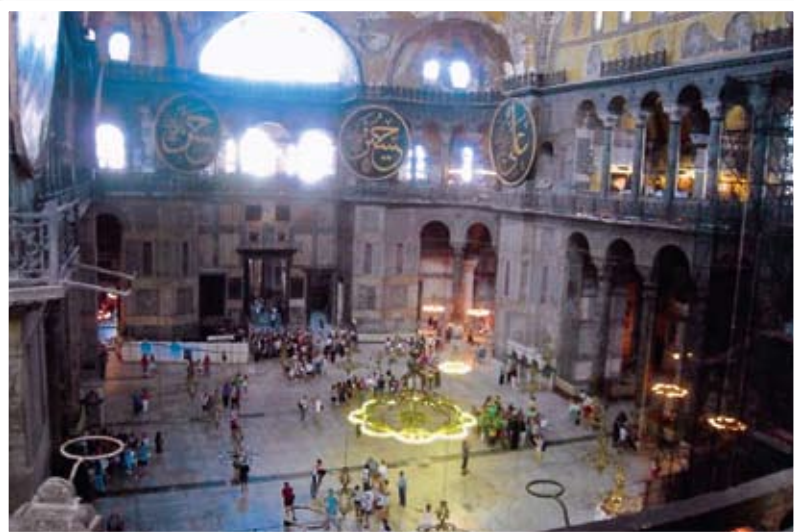

Έτοιμες αλλά κενές και βουβές οι τάξεις διδασκαλίας της Σχολής, οι οποίες άλλοτε βούιζαν από ζωή και μεγαλείο

Η πρώτη μας επίσκεψη στο νησί Χάλκη. Πήγαμε κατ' ευθείαν στην Πατριαρχική Θεολογική Σχολή Χάλκης, που σήμερα λόγω της άρνησης των Τούρκων δεν λειτουργεί. Βρίσκεται στην κορυφή του βορείου πευκόφυτου λόφου του νησιού. Η Σχολή ιδρύθηκε το 1844 στην εκεί ευρισκόμενη Μονή της Αγίας Τριάδος, την οποία έκτισε ο Μ. Φώτιος, Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως (864 μ.Χ.). Όλοι οι εκδρομείς απολαύσαμε τη διαδρομή από το μικρό λιμανάκι του νησιού μέχρι τη Σχολή. Ανεβήκαμε με άμαξες και στη διαδρομή περάσαμε δίπλα από τα ωραία αρχοντικά που ανήκουν σε Έλληνες, που ζουν στην Ελλάδα ή σε άλλες χώρες. Η περιήγηση στη Σχολή συγκίνησε όλους μας, και αυτό, γιατί στο παρελθόν, όταν λειτουργούσε, υπήρξε το πνευματικό φυτώριο για μορφωμένους κληρικούς και θεολόγους. Ήταν αυτοί που υπηρετούσαν

Αναμνηστική φωτογραφία μιας ομάδας των εκδρομέων μας μπροστά στην Αγία Σοφία

Άποψη του εσωτερικού της Αγίας Σοφίας και στιγμιότυπο από τη ξενάγηση

σε διάφορες θέσεις στο Πατριαρχείο από απλοί ιερείς μέχρι και τον Πατριάρχη.

Στη συνέχεια το πλοiάριο μάς πήρε στη νήσο Πρίγκιπο. Και εδώ κάνουν στον επισκέπτη εντύπωση τα όμορφα αρχοντικά. Φημισμένη είναι και η Μονή του Αγίου Γεωργίου του Κουδουνά, που βρίσκεται στην ψηλότερη κορυφή του νησιού. Μετά το γεύμα σε παραλιακή ταβέρνα επιστρέφουμε στην Κων/λη.

Στις 28 Αυγούστου μετά το πρόγευμα πραγμα-

τοποιήσαμε επίσκεψη στην Αγία Σοφία. Έμεινα έκθαμβος μόλις αντίκρισα το επίτευγμα αυτό του Ιουστινιανού. Ήρθε αμέσως στη σκέψη μου ο λόγος του κτήτορα αυτοκράτορα, που μόλις αντίκρισε ολοκληρωμένο το μέγα αυτό επίτευγμα, αναφώνησε «νενίκηκά σε Σολομών».

Η Αγία Σοφία από τότε που κτίστηκε απέβηκε το κέντρο του Χριστιανικού Ελληνισμού. Δεν είναι υπερβολή να πει κάποιος πως έχει την ίδια θρηκική και πολιτιστική αξία με τον Παρθενώνα του

Η Στήλη της Φραγγελώσεως (του Χριστού), ένα από τα ιερότερα κειμήλια της Μεγάλης Εκκλησίας, που φυλάσσεται στον Πατριαρχικό Ναό, μαζί με τα λείψανα των τριών Αγίων γυναικών Θεοφανούς, της Βασιλίσσης, Μεγαλομάρτυρος Ευφημίας και Σολομονής, μητέρας των Επτά Παίδων

Στιγμιότυπο από την επίδοση της εικόνας της Ελεούσας του Κύκκου στον Παναγιώτατο και Οικουμενικό Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίο από τον Πανοσ. Αρχιμ. Στέφανο Κυκκώτη, στο προαύλιο του Πατριαρχικού ναού στο Φανάρι

επίσκεψή μας στο Υδραγωγείο Ιουστινιανού. Είναι ένα τεράστιο οικοδόμημα που διατηρείται θαυμάσια ίσα με σήμερα. Έχει ανεγερθεί το 532 σε έκταση περίπου 10,000 τ.μ., με χωρητικότητα 80,000 κυβικών μέτρων νερού. Έχει μήκος 143 μ. και πλάτος 65 μέτρα. Η χωρητικότητά του μπορούσε

σε περίπτωση πολιορκίας να ικανοποιήσει σε νερό για πολύ καιρό τους κατοίκους της Κων/λης. Και αυτό συνέβη πολλές φορές όταν η Πόλη πολιορκήθηκε από εχθρικά στρατεύματα. Το Υδραγωγείο είναι ακόμα ένα σπουδαίο επίτευγμα του μεγάλου αυτού Βυζαντινού Αυτοκράτορα.

Σε κοντινή απόσταση από το υδραγωγείο βρίσκεται ο χώρος του Βυζαντινού Ιπποδρόμου, όπου πήγαμε με τα πόδια. Εκεί αναπολήσαμε τα πολλά και σημαντικά γεγονότα, που συνέβησαν σε αυτό το χώρο. Τη Στάση του Νίκα. Τη θριαμβευτική επιστροφή του Ηρακλείου από την Περσία, απ' όπου μετέφερε τον Τίμιο Σταυρό. Αφού τον απέσπασε από τα χέρια των Περσών. Αναπολήσαμε ακόμη τις χαρμόσυνες εορταστικές εκδηλώσεις που γίνονταν σε εκείνο το χώρο με την ευκαιρία ενθρόνισης αυτοκρατόρων, όπως και άλλων παρόμοιων γεγονότων.

Την Κυριακή 29 Αυγούστου, μέρα μνήμης της αποτομής της Τίμιας Κεφαλής του Αγίου Ιωάννου του Προδρόμου του Βαπτιστού, όλοι οι εκδρομείς παρακολουθήσαμε τη θεία Λειτουργία στον Πατριαρχικό ναό του Αγίου Γεωργίου στο Φανάρι. Την ημέρα εκείνη είχαμε την εξαιρετική ευκαιρία και μεγάλη χαρά να συναντήσουμε τον Οικουμενικό Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίο, ο οποίος χοροστάτησε κατά τη θεία Λειτουργία. Στο τέλος της Λειτουργίας ο Πατριάρχης απηύθυνε ιδιαίτερο λόγο σ' εμάς τους Κυπρίους επισκέπτες. Έπλεξε το εγκώμιο του πιστού και μαρτυρικού λαού της Κύπρου, που, όπως είπε, πέρασε και περνά τα ίδια δεινοπα-

Στην Ιερά Μονή Ζωοδόχου Πηγής, την επιλεγόμενη Βαλουκλή, δύο άλλες ομάδες μας σε αναμνηστικές φωτογραφίες

θήματα, όπως και το Πατριαρχείο και οι Έλληνες κάτοικοι της Κωνσταντινούπολης από τον ίδιο κατακτητή. Μας ευχήθηκε να ευοδωθεί ο αγώνας μας με την βοήθεια των Αγίων της Κύπρου.

Μετά τη θεία Λειτουργία οι Κύπριοι εκδρομείς, είχαμε την ευκαιρία να συναντήσουμε τον Πατριάρχη στο προαύλιο της εκκλησίας. Ως αναμνηστικό ενθύμιο εκ μέρους των εκδρομέων ο Πανος. Αρχ. κ. Στέφανος Κυκκώτης, επέδωσε στον Πατριάρχη ένα αντίγραφο της Παναγίας της Ελεούσας του Κύκκου. Οι εκδρομείς είχαν επίσης την ευκαιρία να βγάλουν αναμνηστικές φωτογραφίες με τον Πατριάρχη.

Μετά το Πατριαρχείο περάσαμε από τα βυζα-

**«Τη Υπερμάχῳ Στρατηγῷ τα νικητήρια...»,
αναπέμπει όμιλος των εκδρομέων μας στο
ναό της Παναγίας των Βλαχερνών**

ντινά τείχη του Μ. Θεοδοσίου για να επισκεφθούμε τον ιερό ναό της Παναγίας των Βλαχερνών. Σε αυτό το ναό ψάλλθηκε για πρώτη φορά το 626 ο Ακάθιστος ύμνος.

Συνεχίσαμε την πορεία μας με επίσκεψη στην Παναγία της Ζωοδόχου Πηγής ή Βαλουκλή. Εδώ βρίσκονται οι τάφοι των Πατριάρχων. Ο χώρος της Παναγίας της Βαλουκλιώτισσας συνδέεται με το γνωστό θρύλο των μισοτηγανισμένων ψαριών, που ζωντάνεψαν και ξεπετάχτηκαν από το τηγάνι και έπεσαν στο νερό, όταν η Πόλη έπεφτε στα χέρια των Τούρκων. Η παράδοση λέγει ότι κάποιος καλόγηρος τηγάνιζε ψάρια κατά την ώρα που έπεφτε η Πόλη. Όταν του φώναξε κάποιος «εάλω η Πόλις» αυτός είπε! «Αν τα ψάρια που τηγανίζω ζωντανέψουν και βγουν από το τηγάνι, τότε θα πιστέψω ότι «εάλω η Πόλις». Και τα ψάρια, πράγματι, πετά-

Μονή της Χώρας

Εσωτερικό του ναού της Μονής της Χώρας

χτηκαν από το τηγάνι και έπεσαν στο νερό για να επιβεβαιωθεί ότι η Πόλη έπεσε.

Συμπληρώσαμε το οδοιπορικό της ημέρας αυτής με επίσκεψη στη Μονή της Χώρας, που σήμερα λειτουργεί ως Μουσείο με το όνομα Καριέ. Η λέξη «Καριέ» είναι παραφθορά της ελληνικής λέξης «χώρα» που δήλωνε ότι βρισκόταν έξω από τα τείχη. Η εκκλησία της Μονής είναι μικρή, αλλά μοναδική από άποψη ψηφιδωτών, που βρίσκονται στο εσωτερικό της. Τα ψηφιδωτά είναι τόσο σημαντικά, που θεωρούνται παγκόσμια ως τα δεύτερα ψηφιδωτά σε αξία μετά από αυτά της Ραβέννας στην Ιταλία. Ο επισκέπτης μένει έκθαμβος από την καταπληκτική αυτή τέχνη.

Λέγεται Μονή της Χώρας, γιατί είναι αφιερωμένη στο Χριστό που είναι η χώρα των ζώντων και στην Παναγία που είναι η χώρα του Αχωρήτου.

Το απόγευμα, μετά τις επισκέψεις αυτές κά-

Ο Βόσπορος

Θαυμάσιες απόψεις του Βοσπόρου, που απολαύσαμε σε μια θαλάσσια περιήγησή μας

ναμε μια ψυχαγωγική κρουαζιέρα στον πολυτραγουδημένο Βόσπορο. Είναι πράγματι ο Βόσπορος υπέροχος με τις θαυμάσιες φυσικές ομορφιές.

Στις ακτές του βρίσκονται τα ξακουστά ανάκτορα Ντολμά Μπαξέ, όπως, επίσης, και ωραίες παραλιακές επαύλεις. Περνώντας κάτω από τις δύο κρεμαστές γέφυρες που ενώνουν την Ευρωπαϊκή Τουρκία με την Ασιατική, επιστρέψαμε στα ξενοδοχεία μας.

Την επόμενη μέρα, 30 Αυγούστου, αναχωρήσαμε για τα ελληνοτουρκικά σύνορα. Αφού διαβήκαμε τα σύνορα και ύστερα από λίγη ξεκούραση στην Αλεξανδρούπολη κατευθυνθήκαμε προς το μαγευτικό Πόρτο Λάγος. Εκεί επισκεφθήκαμε περνώντας πάνω από μια ξύλινη γέφυρα, τους ναούς του Αγίου Νικολάου και της Παντάνασσας, που είναι κτισμένοι πάνω σε ένα βράχο μέσα στη λίμνη Βιστωνίδα.

Στο βάθος και μετά τον Άγιο Νικόλαο, πάνω στη λίμνη, η εκκλησία της Παντάνασσας Παναγίας

Ο Άγιος Νικόλαος (άνω), φορητή εικόνα στον ομώνυμο ναό, και το μετόχι της Μονής Βατοπαιδίου στο Πόρτο Λάγος στην Ξάνθη, πάνω στη λίμνη Βιστωνίδα

Εν συνεχεία προχωρήσαμε προς τη Νέα Καρβάλη. Εκεί είχαμε τη χαρά να προσκυνήσουμε το ιερό λείψανο του Αγ. Γρηγορίου του Θεολόγου που έφεραν οι ξεριζωμένοι αδελφοί μας από την Καππαδοκία.

Το απόγευμα φθάσαμε στην Καβάλα όπου και

Στη Νέα Καρβάλη οι Έλληνες πρόσφυγες μετέφεραν μαζί με τον πόνο του εκτοπισμού τους και το ιερό σκήνωμα του Αγίου Γρηγορίου του Θεολόγου, το οποίο εναπέθεσαν στον ομώνυμο ναό του, όπου με πολλή ευλάβεια και συγκίνηση προσκυνήσαμε όλοι οι εκδρομείς

διανυκτερεύσαμε. Εκεί πήραμε και το πλούσιο δείπνο μας, που ήταν προσφορά του Πανιερωτάτου Μητροπολίτη μας κ. Νικηφόρου. Του εκφράζουμε τις θερμές μας ευχαριστίες.

Ο πνευματικός καθοδηγητής της Αδελφότητας «Λυδία η Φιλιππησία» Αρχιμανδρίτης Θεόφιλος, ενώ απευθύνει λόγους οικοδομής στους εκδρομείς μας

Την επομένη το πρωί, 31 Αυγούστου, επισκεφθήκαμε την Ασπροβάλτα όπου βρίσκεται ο ιερός ναός της Αγ. Λυδίας της Φιλιππησίας. Η Αγ. Λυδία ήταν η πρώτη γυναίκα που ασπάσθηκε τον Χριστιανισμό στους Φιλίππους της Μακεδονίας. Εκεί βρίσκεται και δραστηριοποιείται μια μονα-

δική για την ορθοδοξία γυναικεία αδελφότητα, η Ορθόδοξος Χριστιανική Αδελφότητα «Λυδία». Η Αδελφότητα αυτή απαριθμεί 100 αδελφές, οι οποίες προσφέρουν ακατάπαυστα πλούσιο χριστιανικό –φιλανθρωπικό έργο για συνανθρώπους μας που έχουν ανάγκη. Το έργο τους και η προσφορά τους εκτείνεται ακόμη και έξω από τα ελληνικά σύνορα. Όπως έχουμε πληροφορηθεί, περιμάζευαν και

Μια αναμνηστική φωτογραφία των εκδρομέων στα πρόπυλα του ναού της Αγίας Λυδίας στην Ασπροβάλτα μαζί με τον πατέρα Θεόφιλο

πρόσφεραν κάθε βοήθεια σε εκατοντάδες παιδιά που είχαν χάσει και τους δύο γονείς τους κατά τη διάρκεια των βομβαρδισμών της Γιουγκοσλαβίας. Θέλω ιδιαίτερα να σημειώσω ότι ο μεγάλος αριθμός των αδελφών της Ορθόδοξου Χριστιανικής Αδελφότητας «Λυδία» κατέχουν πανεπιστημιακά διπλώματα (γιατροί, δικηγόροι, θεολόγοι κλπ). Ιδιαίτερα εντύπωση κάνει στον επισκέπτη το γεγονός ότι στο χώρο της Αδελφότητας λειτουργεί ένα από τα πιο σύγχρονα τυπογραφεία των Βαλκανίων. Εκεί εκτυπώνονται συνεχώς πολλά βιβλία που φέρουν την ένδειξη «εκδόσεις Ορθόδοξου Χριστιανικής Αδελφότητας Λυδία» καθώς επίσης και άλλα βιβλία συγγραφέων και εκδοτικών οίκων. Η Αδελφότητα λειτουργεί επίσης Τηλεοπτικό και Ραδιοφωνικό σταθμό. Τα προγράμματά τους, σύμφωνα με τους ακροατές και τηλεθεατές, τόσο από την Ελλάδα, όσο και από το εξωτερικό, είναι εξαιρετικά όσον αφορά το περιεχόμενό τους και την ηθοπλαστική τους ποιότητα.

Κατά την επίσκεψή μας στο ναό της Αγ. Λυδίας συναντήσαμε τον προϊστάμενο της Αδελφότητας Αρχιμανδρίτη Θεόφιλο Ζησόπουλο. Ο πατήρ Θε-

όφιλος μάς καλωσόρισε με ένα θερμό λόγο μεστό μηνυμάτων για την ψυχική και πνευματική μας τελείωση και το εθνικό μας πρόβλημα. Τον πατέρα Θεόφιλο μας παρουσίασε ο κ. Νικολαΐδης χαρακτηρίζοντάς τον ως άριστο πηδαλιούχο ενός μεγάλου καραβιού. Μετά τη συνάντησή μας με τον

Αβραμιαία η φιλοξενία σε όλους τους εκδρομείς (163 άτομα) στην τραπεζαρία της κατασκήνωσης της Αδελφότητας

Αναμνηστικό αντίδωρο μια εικόνα της Παναγίας της Ελεούσας του Κύκκου

Αρχιμανδρίτη Θεόφιλο, αδελφές μάς μετέφεραν με μικρά λεωφορεία, που διαθέτει η Αδελφότητα στην τραπεζαρία του ιδρύματος. Εκεί είχαμε την ευκαιρία να απολαύσουμε ένα πλούσιο γεύμα, που με πολλή αγάπη ετοίμασαν οι ίδιες για μας. Κατά τη διάρκεια του γεύματος ο Αρχιμανδρίτης της Ιε-

ράς Μονής Κύκκου κ. Στέφανος πρόσφερε ως αναμνηστικό ενθύμιο ένα αντίγραφο της εικόνας της Παναγίας της Ελεούσας του Κύκκου σε εκπρόσωπο της Αδελφότητας.

Παίρνω αυτή την ευκαιρία να εκφράσω τις θερμές ευχαριστίες όλων των μελών της ομάδας γι'αυτή τη θερμή φιλοξενία, που θα μας μείνει αξέχαστη. Ευχόμαστε όπως ο Κύριος, που νυχθημερόν υπηρετούν με τις προσευχές τους, αλλά και με τα έργα τους, να τις ενδυναμώνει και να χαρίζει σε όλες υγεία και μακροημέρευση για το καλό των πασχόντων, των αναξιοπαθούντων και γενικά των «εχόντων χρείαν βοήθειας».

Από την Ασπροβάλτα αναχωρήσαμε με τις καλύτερες εντυπώσεις. Πήγαμε στο αεροδρόμιο της Καβάλλας όπου πήραμε το αεροπλάνο για την επιστροφή μας στη Κύπρο.

Είναι χρήσιμο στο σημείο αυτό να σημειώσω ότι κατά τη διάρκεια της παραμονής μας στην Κωνσταντινούπολη, στο πρόγραμμα επισκέψεων περιλαμβάνονταν και διάφορα γνωστά μνημεία όπως το Τοπ-Καπι, το Μπλε τζαμί και το Ντολμά-Μπαξέ.

Η επίσκεψη-προσκύνημα στην Κωνσταντινούπολη, την Αγία Σοφία, στο Πατριαρχείο και ιδιαίτερα η συνάντησή μας με τον Πατριάρχη μού δημιούργησαν δυνατές μνήμες, που θα μείνουν για πάντα ανεξίτηλες στην ψυχή μου. Ο Ελληνισμός θυσιάστηκε πολλές φορές και περιφρονήθηκε άλλες τόσες. Η Αρχαία, Βυζαντινή και σύγχρονη συνεχιζόμενη ιστορία του αποτελούν ανεκτίμητα διδάγματα, που μας δίνουν την ευκαιρία να παρακολουθήσουμε την προσφορά του στο βωμό της τιμής, της θυσίας, του ήθους και της ελευθερίας.

Δεν μπορώ να αποφύγω να αναφερθώ σε ένα θλιβερό για μένα γεγονός, που έχει μείνει χαραγμένο στην ψυχή μου. Όταν ολοκληρώθηκε το πρόγραμμα της εκδρομής μας και φεύγαμε από την Κωνσταντινούπολη, προσέξαμε ότι η Πόλις ήταν ολοκόκκινη από τουρκικές σημαίες, ενώ στους δρόμους κινούνταν τανκς του τουρκικού στρατού. Ο ξεναγός μάς εξήγησε ότι η ημέρα εκείνη ήταν πανηγυρική και μέρα αργίας σε όλη την Τουρκία. Οι Τούρκοι γιόρταζαν πανηγυρικά τη νίκη τους στο Αφιόν Καρά Χισάρ επί των ελληνικών στρατευμάτων, οπότε και άρχισε η υποχώρησή τους. Αυτονόητα ήλθαν στο νου μας τα θλιβερά και τραγικά αυτά γεγονότα του ελληνισμού που αιτία τους ήταν οι διχόνοιες και οι εσωτερικές έριδες εκείνης της εποχής ανάμεσα στους πολιτικούς της Ελλάδος. Πώς να μην πάει ο νους του καθενός μας στις διχογνωμίες, στις αντιπαλότητες, στις αντι-

Ασφαλώς στις επισκέψεις μας στα Πριγκιπόνησα μεταφερόμαστε με καράβια

Μια επίσκεψη μας στην κλειστή αγορά

παραθέσεις των πολιτικών μας πάνω στο εθνικό μας πρόβλημα; Αντί της ομόνοιας, της συνεργασίας και της συντονισμένης προσπάθειας οι πολιτικοί μας και στην Κύπρο δυστυχώς υποσκάπτουν ο ένας τον άλλο. Ας αναλογιστούμε και διδαχθούμε επιτέλους ποια μπορεί να είναι η καταστροφή στη μικρή μας ταλαίπωρη πατρίδα ως αποτέλεσμα των συνεχιζόμενων αυτών εμφύλιων συγκρούσεων.

Ενώ γράφω αυτό το κείμενο έρχονται στη μνήμη μου τα θλιβερά γεγονότα σχετικά με την άλωση της Κωνσταντινούπολης, της επιτάλφης Πόλης, της Πόλης των Κωνσταντίνων με εγκλωβισμένο ίσα με σήμερα το Οικουμενικό Πατριαρχείο, την «Μητέρα Εκκλησία» της Ορθοδοξίας. Κατά την αποφράδα μέρα, που ακούστηκε η κραυγή «Εάλω η Πόλις» για την ιστορία του χριστιανικού Ελληνισμού έκλεισε ένα κεφάλαιο και ταυτόχρονα άνοιξε ένα άλλο. Για μια ολόκληρη χιλιετία η Πόλις στάθηκε το ακροπύργιο της πίστης και του πολιτισμού για την Ορθοδοξία. Ήταν ταυτόχρονα ο κυματοθραύστης πάνω στον οποίο διαλύονταν τα στίφη των βαρβαρικών επιδρομών, αλλά και των Σταυροφόρων της «πολιτισμένης Ευρώπης». Ο Κωνσταντίνος Παλαιολόγος έγραψε με τη θυσία του και υπέγραψε με το αίμα του την ηρωική απόφαση να αγωνιστεί για να πεθάνει σαν ένας απλός στρατιώτης. Υπήρξε ο τελευταίος αυτοκράτορας μιας μεγάλης αυτοκρατορίας, που ήταν καταδικασμένη να καταρρεύσει από τα βαριά κτυπήματα που δεχόταν τόσο από την Ανατολή, όσο και από τη Δύση.

Ο λαός του Βυζαντίου, ο λαός της Πόλης, δε θυσιάστηκε για να κερδίσει την ευγνωμοσύνη των μεταγενεστέρων. Το πνεύμα της θυσίας των στρατιωτικών φρουρών και του λαού του Βυζαντίου συμπυκνώνεται στα τελευταία λόγια του αυτοκράτορα Κωνσταντίνου Παλαιολόγου ο οποίος σφράγισε την ύστατη και πιο τραγική σελίδα της Βυζαντινής αυτοκρατορίας με τον ιστορικό του λόγο: «Την δε Πόλιν σοι δούναι ούτε εμόν εστίν ουτ' άλλων των κατοικούντων ενταύθα, κοινή γαρ γνώμη πάντες αυτοπροαιρέτως αποθανούμεν και ου φεισόμεθα της ζωής ημών».

Εμείς οι Κύπριοι, που ζήσαμε έντονα για αιώνες τα θρησκευτικά και πολιτιστικά επιτεύγματα της Βυζαντινής περιόδου, έχουμε υποχρέωση να συνεχίσουμε να παλεύουμε, έστω και μέσα από δύσκολες συνθήκες που περνά σήμερα ο τόπος μας για να διατηρηθούν αλώβητες εκείνες οι αρχές και αξίες.

Είναι αδυσώπητη αναγκαιότητα να ακολουθήσουμε την τροχιά της ιστορίας γύρω από το θρησκευ-

Τελευταία νύχτα της εκδρομής στην Καβάλλα. Η αγάπη του Πανιερωτάτου Μητροπολίτου μας κ.κ. Νικηφόρου, εκτός των άλλων, μας πρόσφερε και το πλούσιο δείπνο σε παραθαλάσσιο εστιατόριο της πόλης

Στη μονή Βαλουκλή μια ομάδα εκδρομέων μας με τον πατέρα Στέφανο Κυκκώτη αντιλείψαμε αγίασμα. Ακριβώς πιο κάτω βρίσκεται η δεξαμενή με τα ψάρια, που κατά την παράδοση, μεταπήδησαν από το τηγάνι στη λίμνη στο άκουσμα ότι «η Πόλις εάλω»

τικό και πολιτιστικό μας κέντρο. Μια φωτιά άσβεστη πρέπει να καίει και να πυρώνει και να φωτίζει το δρόμο κάθε Έλληνα και κάθε Ελληνοκύπριου στη σύγχρονη τραγική ιστορική μας πορεία.

Αυτό είναι για μένα, αλλά σίγουρα και για όλα

Το θέαμα από τη Θεολογική Σχολή της Χάλκης είναι μοναδικό

Στην Ασιατική πλευρά της Τουρκίας βρίσκονται οι αρχαίες ιστορικές πόλεις Νίκαια και Χαλκηδόνα

τα άλλα μέλη της εκδρομικής μας ομάδας, το μήνυμα ενός καθόλα επιτυχημένου οδοιπορικού ψυχής στο θρησκευτικό και πολιτιστικό κέντρο της Ορθοδοξίας, την Κωνσταντινούπολη. ■

ΟΜΙΛΙΑ ΤΗΣ Α. Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΟΣ
ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ κ. κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ
ΠΡΟΣ ΟΜΙΛΟΥΣ ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΩΝ
(29 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2010)

Ἐρώτατοι Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς,
Ἐξοχώτατοι,
Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἐορτάζει καί τιμᾷ καθημερινῶς μνήμας ἁγίων, γεραίρουσα ἄλλου τό μαρτύριον, ἄλλου τὴν ἄσκησιν, ἄλλου τὴν ὁμολογίαν, ἄλλου τὴν ἱεραποστολὴν ἀνά τὸν τετραπέρατον κόσμον. Ὁ βίος κάθε Ἁγίου γίνεται προτροπή πρὸς μίμησιν, ἔναυσμα διὰ πρόδοτον πνευματικὴν καί ταπεινώσιν.

Ἔνας Ἅγιος, τὸν ὁποῖον κατ' ἐξοχὴν καί μάλιστα ὀκτώ φορές κατ' ἔτος, τιμᾷ ἡ Ἐκκλησία, εἶναι καί ὁ Τίμιος Πρόδρομος, ὁ μεσίτης μεταξύ Παλαιᾶς καί Καινῆς Διαθήκης, ὁ ὁποῖος εἶδεν ἰδίους ὄμμασι καί ἐβάπτισεν ἐκεῖνον πού οἱ Προφῆται πάντες προκατήγγειλαν, καί ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε τῆς ἐρήμου τό κάλλιστον θρέμμα, ὁ ἐπίγειος ἄγγελος καί οὐράνιος ἄνθρωπος, «ὁ μείζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν» (Ματθαίου 11, 11).

Ἡ ὑπὲρ ἄνθρωπον ζωὴ τοῦ ἤτο σεβαστῆ ἀκόμη καί εἰς τὸν «ἀσελγέστατον» Ἡρώδην, ὁ ὁποῖος τὸν ἐγνώριζεν ὡς «ἄνδρα δίκαιον καί ἅγιον, ἀκούων δέ αὐτοῦ πολλά ἐπιοίει καί ἡδέως αὐτοῦ ἤκουε» (Μάρκου 6, 20).

Θά ἡδύνατο ὁ Ἰωάννης νά ἐκμεταλλευθῆ δεόντως πρὸς ἴδιον συμφέρον καί ὄφελος τὴν καλὴν γνώμην τοῦ Ἡρώδου περὶ αὐτοῦ. Ἀλλὰ διὰ τὸν ἐνδεδυμένον μέ τρίχας καμήλου, τὸν τρεφόμενον μέ ἀκρίδες καί μέλι ἀγριον, τοῦτο θά ἤτο προδοσία ἰδεῶν καί πίστεως.

Δι' αὐτὸν προεῖχε πάντων ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ. Καί ἀντήχησεν ἀνά τὰ πέρατα τῆς Ἁγίας Γῆς ἡ φωνὴ αὐτοῦ: «Οὐκ ἐξεστὶ σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου Φιλίππου» (Μάρκου 6, 17). Καί ἔτσι ἡ αἰδέσιμος καί εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀγγέλους κεφαλὴ τοῦ ἀπετμήθη ὡσάν σήμερα καί περιήχθη ἐπὶ πίνακι ὑπὸ γυναικός ἁμαρτωλῆς. Διὰ τὰς ὀρθὰς αὐτοῦ ἰδέας ἔλαβεν ὡς ἀμοιβὴν τὸν ἀποκεφαλισμὸν.

Δεῖγμα τοῦτο ἐξαίσιον ὅτι διὰ τὴν πίστιν αὐτοῦ ὀφείλει νά ἀγωνίζεται κανεὶς σθεναρῶς, ἀσχετῶς ἐάν αὐτό στοιχίζῃ πολλὰ ἢ καί τὴν ζωὴν τοῦ ἀκόμη.

Ἀγαπητοὶ Κύπριοι ἀδελφοί,

Ἡ ἱστορία τῆς νήσου τῶν ἁγίων, τῆς Κύπρου, τί ἄλλο εἶναι παρά συνεχῆς, ἀδιάλειπτος καί μακρὺς ἀγὼν διὰ τὴν Ὀρθόδοξον Πίστιν; Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ ἀποστόλου Βαρνάβα ἕως τῶν αὐτοκρατόρων Ζήνωνος καί Ἰουστινιανοῦ τοῦ Β', ἀπὸ Τιβερίου ἕως τῶν δέκα τριῶν Μαρτύρων μοναχῶν τῆς Καντάρας, καί ἀπὸ τούτων ἕως τῶν 486 Νεομαρτύρων, τὸν αἰωρούμενον βρόχον τῶν φυλακισμένων μνημάτων τῶν εὐγενῶν καί ἡρωϊκῶν ἐκεῖνων νέων, τῶν ὁποῖων ἡ μνήμη ἄλπιστος, τί τό συνηθέστερον; Μαρτύρια, ἀποκεφαλισμοί, αἷμα, δάκρυ. Ὅταν φυλλομετρεῖ κανεὶς τό βιβλίον τῆς ἱστορίας τοῦ νησιοῦ σας αἰσθάνεται ὅτι οἱ δάκτυλοι αὐτοῦ γεμίζουν ἀπὸ θρόμβους αἵματος καί σταλαγμούς δακρύων. Ἐκτιμῶμεν βαθέως τὴν ἐμμονὴν τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ εἰς τὴν ἀπαξ τοῖς ἁγίοις παραδοθεῖσαν Ὀρθόδοξον Πίστιν. Πρόκειται περὶ θαύματος ἐκστατικοῦ, πρὸ τοῦ ὁποῖου μέ δέος ὑποκλινόμεθα.

Θεωροῦμεν τὴν ἀπὸ τῆς Γ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου

τοῦ 431 αὐτοκέφαλον τῆς Κύπρου Ἐκκλησίαν, ὄχι μόνον ἀδελφὴν ἐν τῇ Πίστει, ἀλλὰ ἀδελφὴν καί ἐν ταῖς δοκιμασίαις.

Ἡ παρουσία σας ὡς προσκυνητῶν, μετὰ τοῦ Ἐλλογιμωτάτου Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κυρίου Νικολάου Νικολαΐδου, γεμίζει τὴν καρδίαν μας μέ πολλὴν χαρὰν καί συγκίνησιν. Εἰς τὰ πρόσωπά σας βλέπομεν ὅλον τὸν Κυπριακὸν λαόν, τὸν ἐν τῇ νήσῳ καί ὅπου γῆς.

Ἀσπαζόμεθα νοερῶς τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Νέας Ἰουστινιανῆς καί πάσης Κύπρου κύριον Χρυσόστομον καί τοὺς περὶ αὐτὸν ἀδελφούς ἀρχιερεῖς, καί εὐλογοῦμεν πατρικῶς τοὺς ἱερεῖς, τοὺς διακόνους, τοὺς μονάζοντας καί σύμπαντα τὸν εὐλογημένον λαόν τοῦ Θεοῦ.

Εὐχόμεθα καλὴν διαμονὴν εἰς τὴν Βασιλεύουσαν. Πολλὰ εἶδετε, πολλὰ πρόκειται νά προσκυνήσετε. Ὅμως, μέ ὅλα αὐτὰ ἀνεγνώσατε μόνον τὰ περιεχόμενα ἐνός μυριοσελίδου βιβλίου. Θά χρειασθοῦν πολλοὶ ἐπισκέψεις πρὸς ἀνάγνωσιν καί κατανόησιν τοῦ μεγαλείου τοῦ εὐλογημένου ἡμῶν Γένους καί τῆς μακροχρόνης ἱστορίας αὐτῆς τῆς πόλεως.

Σὰς ἐπευλογοῦμεν Πατριαρχικῶς, ὑπενθυμίζοντες ὅτι καί ἡμεῖς ἐδῶ εἴμεθα ὅπως καί ἐσεῖς, ἕνα «παραποῦλι» ἀπὸ ἐκεῖνο τό «καβάτσι», ἀπὸ τὴν Ρωμοσύνη πού εἶναι «φυλὴ συνότσειρη τοῦ κόσμου» πού «δὲν βρέθηκε ποτὲ κανεὶς νά τὴν ἤλθειρη», διότι ἡ Ρωμοσύνη «ἐν νά χαθῆ ὄντας ὁ κόσμος λείπει» ἀφοῦ «σέπει τὴν πού τ' ἄφη ὁ Θεὸς μου», ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ ἐν Τριάδι Ἁγία προσκυνούμενος, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας.

Καλωσορίζουμε ἐπίσης μέ ἐγκαρδιότητα καί ἀγάπην τοὺς ἐκ Σύρου εὐλαβεῖς προσκυνητάς, Καθολικούς καί Ὀρθόδοξους, ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Ὄσιολ. π. Ἀντωνίου Βουτσίνου. Χαιρόμεθα τὴν ἀδελφοσύνην πού σας συνδέει, ἀγαπητοὶ Συριανοί. Ἀποτελεῖτε παράδειγμα πρὸς μίμησιν. Ἐκφράζετε τό πνεῦμα πού διέπει τὰς σχέσεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου μέ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ρώμης, τὴν φιλίαν πού συνδέει τὴν ἡμετέραν Μετριοτήτα μέ τὸν Ἁγιώτατον Πάπαν Βενέδικτον τὸν Ιζ', ὅπως καί παλαιότερον μέ τὸν αἰμινηστον προκάτοχόν του Ἰωάννην Παῦλον τὸν Β', τοῦ ὁποῖου τὴν πατρίδα Πολωνίαν ἐπεσκέφθημεν μόλις πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν καί ἐτιμήθημεν ἀπὸ τό Καθολικόν Πανεπιστήμιον τῆς Πόλεως Lublin, εἰς τό ὁποῖον ἐπὶ σειράν ἐτῶν ἐδίδαξε τό μάθημα τῆς Ἠθικῆς καί τό ὁποῖον Πανεπιστήμιον φέρει τό ὄνομά του.

Ἐδῶ παραμένει ζωντανὴ ἡ ἀνάμνησις τῆς ἐπισκέψεως πρὸ τετραετίας τοῦ σημερινοῦ Πάπα, μέ τὸν ὁποῖον ὑπεγράψαμε Κοινήν Δήλωσιν μέ τὰς κοινὰς ἀπόψεις τῶν Ἐκκλησιῶν μας διὰ τὰ σύγχρονα θέματα καί διεδηλώσαμε τὴν ἀποφασιστικότητά μας νά συνεχίσουμεν τὰς ἀδελφικὰς σχέσεις μας καί τὸν θεολογικὸν διάλογον τῶν Ἐκκλησιῶν μας.

Εἶναι ἄξιον ἐξάρσεως τό γεγονός ὅτι οἱ Ποιμενάρχαι τῆς Σύρου, Καθολικὸς καί Ὀρθόδοξος, οἱ ἀδελφοὶ ἐν Χριστῷ Νικόλαος καί Δωρόθεος ἐμφοροῦνται ἀπὸ τό ἴδιον πνεῦμα ἀγάπης καί συνεργασίας καί ἀναλόγως καθοδηγοῦν τοὺς πιστοὺς των. Τοὺς ἀπευθύνομεν ἐκ Φαναρίου ἐγκάρδιον ἀδελφικὸν χαιρετισμὸν καί ἀσπασμὸν ἐν Χριστῷ.